

Sch. zu PRAB. 26, 7. — 2) wägen: उत्तोल्य DIVJAT. im ÇKDR. 1248, a, 15. — Vgl. उत्तोलन.

— सम् gegen einander abwägen: उत्कृत्योत्कृत्य मांसानि तुलया सम-
तोलयत् MBH. 13, 2607. आकिंचन्यं च रास्यं च तुलया समतोलयम् 12, 6571.

तुलकुचि (?) m. N. pr. eines Fürsten BURN. Intr. 358. fg.

तुलन (von तुल्) n. 1) das Aufheben: अद्रिराजस्य MRĀKH. 146, 25. —
2) das Abwägen, Abschätzen: (यो ऽरुम्) सुसामुतमुनध्यवीर्यतुलने आ
MRĀKH. 30, 16. — 3) eine best. hohe Zahl VJUTP. 179.

तुलभं m. pl. N. pr. eines Kriegerstammes gaṇa दामन्यादि zu P. 5, 3,
116. तुलभीय m. ein Fürst dieses Stammes ebend.

तुलसारिणी (?) f. = तूणा Kōcher ÇABDAM. im ÇKDR.

तुलसिका f. = तुलसी BHĀG. P. 3, 15, 19. 5, 3, 6, 7, 10.

तुलसी f. Basilienkraut, dessen verschiedene Arten in Indien vielfach
angepflanzt und gebraucht werden; bei den Anhängern des Viṣṇu wird
die Pflanze als heilig verehrt. RATNAM. 109. BHĀG. P. 1, 19, 6. 2, 3, 23. 3, 15, 22.
4, 3, 21, 20. 4, 8, 55. 9, 4, 19. VĀJU-P. in VP. 78, N. PADMA-P. in Verz. d. Oxf.
H. 16. BRAHMAVAIV. P. ebend. 23. fg. 26. Der Ursprung der Pflanze zurück-
geführt auf die Haare einer gleichnamigen Göttin 24, a; vgl. 23, a, 32.
b, 15. WOLLH. Myth. 167. fgg. तुलसिवत् adv. BHĀG. P. 3, 15, 49. —
Vgl. लुद्र°.

तुलसीद्विपा (तु° + द्विपा) f. eine best. Pflanze = चर्वरी RATNAM. im ÇKDR.

तुलसीपत्र (तु° + पत्र) n. ein Tulasi-Blatt, als Ausdruck einer ge-
ringen Gabe MOLESW.

तुलसीविवाह (तु° + वि°) m. die Vermählung eines Viṣṇu-Bildes
mit dem Basilienkraut, ein Festtag am 12ten Tage in der ersten Hälfte
des Monats Kārttika, MOLESW.

तुलसीवृन्दावन (तु° + वृ°) m. ein kleiner Altar, eine viereckige Er-
höhung vor dem Thor eines indischen Hauses, worauf das Basilienkraut
gepflanzt wird, MOLESW.

तुली f. VOP. 26, 19. 1) Wage; Wagebalken; Gewicht STENZLER in Z. d.
d. m. G. 9, 663. fgg. (wo auch eine indische Wage abgebildet ist). AK. 2, 9, 86.
TRIK. 3, 3, 394. = मान und भाण्ड ein best. Gerāth (bei WILSON durch vessel
wiedergegeben) H. an. 2, 492. MED. I. 24. VS. 30, 17. ÇAT. Br. 11, 2, 3, 33. तुला
मानं प्रतीमानं सर्वं च स्यात्तुलान्तिम् M. 8, 403. मानयोगांश्च ज्ञानीयात्तु-
लायोगांश्च सर्वशः 9, 330. PAÑKĀT. I, 439. 99, 25. तथा तथा तुलायां स क-
पोतो ऽभ्यधिको ऽभवत् KATHĀS. 7, 94. ततः शरीरं सकलं तुलां राजाध्य-
रोपयत् 95. तुलां ततः समावृत्तः MBH. 13, 2072. 3, 10590. 13295. शरीरं
तुलायामारोपयामास 13294. तुलां पूरयते 13, 2071. मांसानि तुलया समतो-
लयत् 2067. तुलया धारयन् auf der Wage haltend, wägend 3, 13293. तु-
लया धृतम् abgewogen 10587. 13, 2065. कपोततुलया धृतम् mit der Taube
abgewogen 3, 10585. तुलाया धारणं तोलनम् MIT. 140, 1. कस्ततुल-
यापि नियुष्णाः पलपरिमाणं विज्ञानन्ति PAÑKĀT. II, 84. तुलया सकृच्चम्
dem Gewicht nach VARĀH. BRH. S. 69, 29. 18. चात्मनस्तु तुलां कृत्वा सुवर्णो
पः प्रयच्छति Gold so viel als er selbst wiegt DĀNASĀGARA im ÇKDR. die
Wage als Gottesurtheil STENZLER a. a. O. JĀĀN. 2, 95. 98. MRĀKH. 156, 3.
Häufig bildlich gebraucht: तुला मे सर्वभूतेषु समा तिष्ठति (so ist zu
trennen) bei mir haben alle Wesen gleiches Gewicht (wörtlich: die
Wage, der Wagebalken steht gleich, horizontal), ich mache keinen

Unterschied zwischen ihnen MBH. 12, 9350. तुलया धारयन्धर्ममभिमान्य-
तिरिच्यते 13, 4828. पुरा किल सूरैः सर्वैः समेत्य तुलया धृतम् । चतुर्थ्यः
सरकृष्णेभ्यो वेदेभ्यो क्वाधिकं (महाभारते) यदा 1, 264. अथमेधसकृत् सत्यं
च तुलया धृतम् 3095. 13, 1544. 3651. R. GORR. 2, 61, 10. HIT. IV, 129.
MĀRK. P. 8, 42. इधरेण त्वया भावस्तुलया न समं धृतः MBH. 11, 35. तुला-
मारोपितो धर्मः सत्यं चैवेति नः श्रुतम् । समकलाम् 12, 7269. तेषां दुर्नयचोष्टि-
तैर्नरपतेरारोच्यते श्रीस्तुलाम् PAÑKĀT. I, 421. परस्परतुलामधिरोक्तौ द्वे ge-
genseitig in Vergleich kommen, einander gleichen RAGH. 5, 68. नभसा निवृत्ते-
न्दना तुलामुदितार्केण समारोक्तं तत् 8, 15. पङ्कजतुलाधिरोक्षणं so v. a.
einem Lotus gleichend 19, 8. ते तुलां पदरोहति दत्तवाससा KUMĀRAS. 5, 34.
Daher geradezu so v. a. Aehnlichkeit, Gleichheit TRIK. H. 1463. H. an.
MED. आर्ययो कामयानसमवस्थया तुलाम् RAGH. 19, 50. कुचलयश्रीतुलामे-
प्यति MBH. 93. mit dem gen. P. 2, 3, 72. तुलां देवदत्तस्य नास्ति es fin-
det keine Aehnlichkeit mit D. Statt, D. hat nicht Seinesgleichen Sch.
Vgl. अतुल, कूटतुला (so ist zu lesen st. °तुला). — 2) die Wage im
Thierkreise; das 7te Zeichen in einem nach Art des Zodiakus einge-
theilten Kreise H. 116, Sch. H. an. MED. त्रयति तुलामधिरोहो भास्वान-
पि त्रलदपत्तानि PAÑKĀT. I, 373. VARĀH. LAGHŪ. 1, 8. 83, 1. BRH. 5,
20. 11, 4. 23 (24), 9. 26 (23), 19. 21. SŪRIAS. 1, 58. 2, 45. 3, 19. 45. 12, 45.
49. 38. 67. 13, 7. 14, 4. BHĀG. P. 5, 21, 4. — 3) ein best. Gewicht, = 100
Pala AK. 2, 9, 87. H. 885. H. an. MED. SUÇR. 2, 173, 16. 83, 17. 20. 30,
15. 16. MBH. 14, 1929. त्रैवाशनयश्चैव चक्रयुक्तास्तुलागुः 3, 1718. VA-
RĀH. BRH. S. 34, 17. — 4) Dachstuhl oder eine andere Art Gerüst, =
गृहाणां दाहवन्धाय पीठी H. an. MED.; vgl. भारतुला und तुलोपतुला.

तुलाकोटि (तु° + को°) 1) Fussreif (als Schmuck) AK. 2, 6, 3, 11. H.
663. an. 4, 62. m. PRAB. 71, 3. f. nach ÇKDR. und WILS. Auch °कोटी f.
BHAR. zu AK. ÇKDR. — 2) ein best. Gewicht. — 3) hundert Millionen
(अर्बुद) H. an.

तुलाकोश (तुला + कोश) m. 1) der Verschluss für die Wage, der Ort
wo die Wage aufbewahrt wird: °रुक्ष्यं das hier obwaltende Geheim-
niss, Bez. eines geheimnissvollen Verfahrens, bei dem Samen abgewo-
gen werden und darnach die Ergiebigkeit einer Ernte berechnet wird,
VARĀH. BRH. S. 27, a, 10. — 2) °कोश das Gottesurtheil mit der Wage
(vgl. तुला 1.) MIT. im ÇKDR.; vgl. कोश 1, v.

तुलाधट (तुला + धट) m. 1) Wagschale WILS. — 2) Ruder TRIK. 1, 2,
13. HĀR. 143.

तुलाधर (तुला + धर) m. Träger einer Wage, das Zodiakbild der
Wage VARĀH. LAGHŪ. 1, 13. BRH. 26 (23), 20.

तुलाधार (तुला + धार) 1) adj. eine (die) Wage tragend: अन्तः पाद-
स्तम्भयोरुपरि निविष्टतुलाधारपटुः MIT. 146, 1. — 2) m. a) der Strick,
an dem die Wage hängt, H. an. 4, 254. — b) Kaufmann (vgl. तुलया
धारयन् wägend u. तुला 1.) H. an. MED. r. 266 (adj.). — c) die Wage
im Thierkreise MED. — d) N. pr. eines Kaufmanns MBH. 12, 9277. fgg.;
vgl. 9350.

तुलापुरुष (तुला + पु°) m. 1) ein Mann auf der Wage d. i. so viel
Gold oder andere Kostbarkeiten als ein Mann wiegt; die Darbringung
von Gold u. s. w. in einer dem Gewicht des Gebers entsprechenden
Menge gehört zu den 16 grossen frommen Geschenken, AV. PARIÇ. in